891.79
T7874
Op

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

ELIAS CZAYKOWSKY
COLLECTION OF
UKRAINIAN CULTURE

891.79
T7874
Op

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/primulaveris00tseb

ПЕРШИЙ ВИПУСК.

„PRIMULA VERIS"

ЗБІРКА ПОЕЗИЙ

СТЕФАНА ЦЕБРІВСЬКОГО
МОДЕСТА ДМИТРЕНКА
ВАСИЛЯ КУДРИКА
ТАРАСА ВІРНОГО
І ИНЬШИХ.

НАКЛАДОМ
МАРИЇ СОЛТИСОВОЇ.

ТЕРНОПІЛЬ.
З „Друкарні Подільскої" Йосифа Степка,
1905.

I.

Вже сонце померкло...

поезиї

Стефана Цебрівського.

БІБЛІОТЕКА
Ч.....
І. ЧАЙКОВСЬКОГО

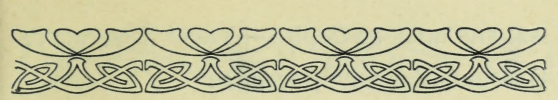

891.79
Т78 74
Ор

Вже сонце померкло...

Вже сонце померкло, сховалось за хмару,
Що небо залляла собою.
Море лютує, реве, клубенить ся,
Мов зьвір оно вкрилось піною.

Филя на филю без впину валить ся.
Темрява — не видно і сьвіту,
Лиш блискавка часом все небо розідре
І грім зареве мов в тримбіту.

Се спінене море човен мій пірвало.
Ним з филї на филю метає.
Мов Харон я сильно весла учепив ся
Та ба! вже і сили не має!

Благаю о поміч — і хтож мя почує!?
Хто схоче загинуть зі мною?!
Так-филї мя пірвуть, на днї поховають,
На віки закриють собою!

Аж дивлюсь на беріг: — Она! Так, она се!
Благаючо руки простерла:
„Відваги соколе! Відваги й надії,
Бож та ще для тебе не вмерла!“

Хоч буря лютує, реве та казить ся
І филя човном ще колише,
Я повний надії спішу ся, веслую
До Неї все близше і близше...

Сервири 27. VIII. 1903.

Туга.

Вже зникла надія, серденько стихає
І з ока не ллє ся сльоза.
Туга за Тобою житє відбирає —
Лиш мрію о Тобі всегда...

Коли би Ти чула наріканя стони,
Не йшлабись в чужу сторону —
При мнї-бись остала і пісню сьпівала,
Розвіяла сум мій й тугу.

Нїхто Тя нїколи любить так не буде,
Любити, кохати, пестити,
Не буде сьпівати рідненької піснї,
Нї мріти о Тобі, нї снити.

Верниж ся, любенька, не линь десь в про-
В незнаний й чужий Тобі край! [стори,
Остань ся, при менї, при ватрі любови,
Де річка, де цьвіти, де гай!...

Тут я Тя обійму, моя Ти голубко,
І повне любови дам серце Тобі,
До груди пригорну, гнїздочко увию —
Щасливо мем жити в любві!..

Несторівцї 1903.

Бажаннє...

Он там далеко у просторах,
Де ясні зорі мерехтять —
От там сповитий їх лучами
Хотїв-бим вічно проживать!..

Терн. 16. IV. 1905.

Платочок снїгу.

Платочок із снїгу високо буяв
І в соняшнім сьвітлї мінив ся —
Небавом на личко Твоє він упав,
В перлову сльозу замінив ся...

Ти легко здрігнула лицем рожевим,
Сльоза мнї на руку упала —
Я думав, що плачеш, на Тебе поглянув,
А Ти ся до мене всьміхала...

Тернопіль 1903.

Вернїть ся...

Вернїть ся, ви щастєм наповнені хвилї —
Вернїть ся ви сни золоті,
Вернись, ах верни ся давне моє щастє —
Ви мрії невинні — сьвяті!..

Тернопіль 17. III. 1905.

В альбом Я.....

Збудуй у серденьку сьвятиню лиш тому,
Що щастєб в заміну за Тебе віддав —
Що цьвітами всегда вкрашавби сьвятиню,
Що всеб Тобі пісню любови співав!

Його полюби Ти такою любвою,
Якої у небі ангели не знають —
Його покохай Ти — так сильно — горячо,
Як сильно вулькани огнями палають...

Люби його, Серце, так чисто, так щиро,
Як чиста буває вода в ручаю —
Люби його, Серце, так ніжно, так тихо —
Як тихі суть ночи в маю!..

Тернопіль 24. V. 1904.

Дружині прогульки!

І в осени буває днина,
Подібна днині весняній —
Тай у недолї є хвилина
Щасливая — та щож по нїй!?..

Тернопіль 29. IX. 1905.

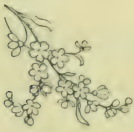

За що?...

За що мя караєш, жорстоке житє?!
За що мя так мучиш — катуєш без впину?!..
Тобіж на жертвеннім поклав я кострі
Серденько те чисте, невинне моє,
Що голуба летом шуміло — буяло
В тім вічнім, просторім, безмірнім блакиті.
Ти кіхті орлині у нім затопило
І здрулило к'землї роздерте, керваве!
За щож мя караєш?!
О ти збогатїле
Сотками нещасних, що путем твоїм
Ступали, щоби ся розпасти у порох, —
Курявою блимать у пути подїй
Нескінчено, вічно — за що мя катуєш?!
Я рівня тій соснї, що з бурею боресь
І їй лиш однїський корінчик остане.
Усхнути їй годї, тай жити не може,
Бо корінь в вузонькій, скелистій щілинї.

А ти мя катуєш і допчеш ногою
І грудь роздираєш..., а жити ще кажеш!

Жевріючим громом розтріскай всю нужду,
Най згине — сконає умучене серце...
Вже мукою стало днів моїх пасмо —
Так тягнесь ліниво. А завтрішня днина
Далека мов вічність і кожда година
Чогось поступає так звільна і звільна,
Що вже мні за тяжко, житє, о за тяжко
На людські ті немічні сили мої!..

Розтріскай мя зараз жевріючим громом,
Нехай запалить ся сповп полахкотячий,
Най полумінь бухне далеко-високо,
Най іскри обсиплять мя тьмою довкола,
Нехай спалить серце і сьвідомість й муки...

Цебрів 23. VI. 1903.

БІБЛІОТЕКА
І. ЧИКОВСЬК

До долї!

Як я хлопчиною ще грав ся,
Тодї голубилась мя доле —
Тодї лише я був щасливий,
Лише тодї — а більш нїколи!....

Тернопіль 27. IX. 1905.

Орел високо попід хмари
Буяв у воздушнім блакиті —
Колиж знизив ся понад землю,
Нещасний впав стрілою вбитий...

Луч соняшний...

Луч соняшний вирвавсь на волю —
І гень десь в простори він линув,
Аж хмара, мов демон його з'упинила —
І в нїй він сердега загинув....

II.

Збірка поезий:

Модеста Дмитренка

Василя Кудрика

Марусї Ги=вної

Миколи Степовенка.

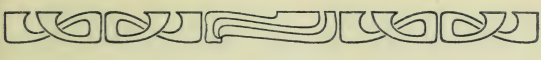

Плач сирітки...

(бл. Марії Во — кій).

Ах ненько мила, деж Ти ся діла —
Наша потїхо — голубко,
На голос з неба Ти полетїла —
Богу служити — там любко!

Зниклась нам ненько, зниклась на віки
Лишилась дїти і тата,
Сумно замкнула любі повіки —
В день слави — Божого сьвята!

Ненько не вернеш до нас нїколи —
Пішлась скоренько до гробу,
Щоб учинити честь Божій воли —
Хвалити Його особу....

Там пред Всевишним в Його палатї —
Молїть ся ненько за нами,
Щоб' і ми разом в тую країну —
Прийшли до Бога — до Мами...

Сокаль, 25. I. 1905.

М. Дмитренко.

Кр. . . . !

Не жартуй собі з чорнилом,
Бо чорнило річ гидка —
Хоч потрібна, так валяє,
Не зважа на шовк панка!,..

Купятичі, 1904.

Микола Чорнило.

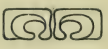

Чомуж то щастє....

Чомуж то щастє днесь так зникає —
Начеб здрадливі метеори....
Хвилю заблисне — знов погасає —
А в серцю полишить ся горе....

Перем. 1905.

М. Дмитренко.

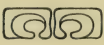

Не того я люблю нене дорогенька....

Не того я люблю нене дорогенька
Кого мені кажеш любити —
А того я люблю з цілого серденька,
З ким серце бажає все жити!...

Ти грозьбами нене нічого не вдієш,
Я й вмерти для його готова —
Хоч навіть прокляти мене ти посьмієш
Останусь по вік однакова!

Нелюба любить я не в силї ніколи,
Я прецїнь із серцем людина —
А серце не знає із мусу любови,
Як темної нїченьки днина!....

Маруся Ги-вна.

Студентский обід....

(нарис)

(М. Кулицькому).

— Нині на обід їмо москалї — правда Олексо?

— Іди геть з москалями!...

— А щож ліпшого купимо, коли у нас всього дваняйцять сотиків? Добре, що єще цукру і спіритусу маємо дещо!

— Ти Миколо як хочеш, то купи собі москаля і булку, а менї таки булок купи за шість сотиків. З'їм з чайом і по обідї!

— Добре кажеш, і я так зроблю. Куплю шість булок, по дві на обід, а по одній на вечеру.... Наставляй воду на чай...

— — — — — — — — — — — — —

— Миколо, нема спіритусу!

— Нема вже?... Так щож, води напємо ся!...

— — — — — — — — — — — — —

— А завтра?...

В Кнїселї, 27. III. 1905.

М. Степовенко.

Така моя доля....

Де лиш гляну — нич не маю,
Нї батька, нї брата —
Нї хатини, нї родини,
Та все я богатий
І не журюсь — Слава Богу,
Лїпше колись буде! —
Та на лихо ще і того
Завидують люди.
А у мене попри душу —
Нїчого не має,
Лиш сорочка, або часом
Й сорочки не маю.
Досить того. Де не глянеш
Лиш лати довкола,
Мов на вітер навішані —
Така моя доля....

В. Кудрик.

До долї

Неначе з братом та сестрою
І сплю і ходжу я з Тобою,
Чи то у поле, чи до дому —
А все не кажучи нікому,
Бо може мати, як повила,
Сейчас з тобою одружила.
То так і треба разом бути —
Лихая доле незабута!....

В. Кудрик.

III.

Нехай гине Наша Мати!

ПОЕЗИЇ

Тараса Вірного.

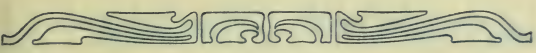

Нехай гине наша Мати!
(Поклик).

Не зважаймо братя милі,
На кайдани — голод — муки —
Не зважаймо, що Вкраїна,
Плаче — стогне із розпуки!

Не зважаймо, що тирани
Єї кровцю проливають —
І що там десь на чужині,
Брати доленьки шукають!

Не зважаймо на сю стріху,
Де ми сьвіт сей повитали —
Де нам неня — сестри — братя,
Над колискою співали!

Не зважаймо на могили,
Де то предки спочивають —
Що лягли у лютім бою,
За свободу свого краю!....

Не зважаймо — забуваймо,
На борців сих заповіти —
Покажім так всім наглядно,
Що ми вдячні Нені діти!....

— — — — — — — — — —

Ми зважаймо, щоб тиранам,
Ми були всі до вподоби —
Щоб найбільше в наших серцях,
Було підлости і злоби!....

На табори все ділім ся,
Гнім коліна п'ред катами —
А для більшої заслуги,
Бавмось щиро клеветами!....

А як час догідний прийде,
Для авансу і для зиску —
З'їджмо здради сто тарелів,
Ще й підхлібства повну миску!...

Про Вкраїну споминати,
Не відважмо ся ніколи —
Щоб' тим словом свого пана,
Ми болючо не вкололи!....

Хлїбороба понижаймо,
В голос сьміймо ся з слїпого —
З того з чорними руками,
Ще й з лахманами до сього!...

— — — — — — — — — —

Так будемо всї панами,
В сріблї-злотї мем ходити —
З наших предків ідеалів,
Прездорово будем кпити!....

І на віщо-ж нам Вкраїни,
Щоб' щасливо проживати?....
Нуже гукнїм з всеї груди:
„Нехай гине наша Мати!!“

Перемишль 1905.

Насьпівав би я про долю....
(Мариї С....)

Наспівав би я про долю,
Пісень много — десятками —
Що суть вбрані горем — сумом,
І гіренькими сльозами....

Так на віщож іх сьпівати,
Вни нікого не займають —
Такі пісні про недолю,
Всї народи днесь сьпівають....

Кругом злидні і неволя,
Мілїйони гинуть марно —
Лиш для сього, щоб' на сьвіті,
Одиницям жилось гарно....

Кнїсело, 26. 3. 1905.

Нашим сусїдам!

„Ми в неволї — у кайданах,
Ворог лютить ся без міри —
Рідну мову вбити хочуть,
Нам сї кляті лицеміри!....

Кровцю нашу проливають
І катують нас без впину —
Тож боротись мусим сьміло
З вороженьком до загину!“

— — — — — — — — — —

Так кричиш ти наш сусїде,
Ну і шляхтич нїби з роду —
Нарікаєш на кайдаии,
А сам любиш ту нагоду —
Щоб з братів стягнути шкіру,
І послїдну каплю крови
З його тїла випить сьміло!....
О кайданах нема й мови...

— — — — — — — — — —

Бо як брат лиш свобідніще,
Хоче дещо віддихнути —
В сто раз тящі його брате,
Ти кайдани велиш кути!....

Тяжкий камінь ще на груди,
Ти кладеш йому в сїй хвилї —
Щоб не видав зойку в муках,
Ти культурний, Богу милий (?)....

Ти, що Матїр Божу всюди,
На „крульову“ коронуєш —
А що вірно Єї служиш,
Братів рідних так катуєш!....

В власну хату твого брата,
Свою „тішоду“ заганяєш —
Йогож долї на поталу,
Ти кровавій полишаєш!...

— — — — — — — — — —

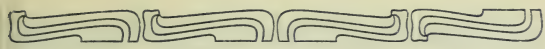

Се заслуги твої брате,
Се діла твої шляхотні —
Ти приносиш їх ще в жертву
Для „крульовей“ на.... шафоті....

— — — — — — — — — —

Видиш брате — наш сусїде,
Безпідставно нарікаєш —
Бо ще кращу врагів твоїх,
Ти все функцию сповняєш!....

— — — — — — — — — —

Тернопіль, 28. 9, 1905.

Не дивуюсь....

(.....)

Осолода мого серця —
Се гірка роспука,
Невідступним моїм щастєм —
Се грижа — гадюка!

А поживою для мене —
Є голод смачненький,
Моїм напитком солодким —
Суть сльози гіренькі....

Моїм раєм тут на сьвіті —
Се врагів знущання,
А вдоволенєм — спокоєм —
Є смерти бажання....

Найдорощим моїм скарбом —
Є студений гріб глубокий,
Се мій скарб одиний в сьвіті —
Се приют мій одинокий....

Не дивуюсь тобі дуже —
Що мене ти уникаєш,
Бо тих скарбів, які маю —
Собі певно не бажаєш....

Кнїсело, 20. 5. 1905.

Культурна ріжниця....

Ратай матїр — землю —
Зерном засїває,
А цар — недолюдок —
Трупами вкриває....

Львів, 29. 3. 1905.

Грудка на могилу.

віч. п. Осипа Ґудзя!

Заснув єси, забув на муки,
Забув на клятих ворогів,
Що вік весь з ними Ти боров ся,
В кінци таки їх одолїв.

Боров ся Ти, боров ся сьміло —
Боровсь за щастя всїх братів,
Ти радо всїм дїлив ся з ними —
Любовю для них Ти все горів.

Ти зерно правди і любови —
Засїяв в з'орану рілю,
І зерно се зійшло щасливо —
Й вкрасило чорную землю....

І ось зійшовше зерно правди —
Так гарно — гарно процвита,
Ми бачими се, ликуєм в серцю —
Та горе нам, — Тебе нема!!

Покинув нас!.... Та що се кажем?!
Деж Ти-б нас батьку покидав! —
Тебе замучили, в тюрму всадили.... —
Щоб Ти нам більше не сияв!....

Та мимо того Ти сияєш,
Душа Твоя між нами є —
Хоч тїло вбили.... душу щоб вбить,
На те вже средств їм не стає!....

Ти вічно сяти меш нам батьку —
Й глядїть на нас із висоти,
Твоїми підемо слїдами —
Й дійдем до спільної мети!!

Сянік, 8. 2. 1904.

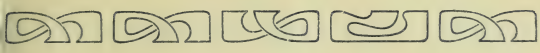

Я не винен Україно!

(карієровичам..)

„Сей єсть Сынъ мой волюбленный.
О немже благоволихъ“.
[Мат. 3, 17. 17, 5.]

Я не винен Україно,
Що тя зраджувати мушу —
Тим добра бо заживаю,
Й забавляю свою душу!

А терпіти я не в силї,
Коли спосіб є до сього —
Щоб у щастю жить вигідно
Й мати почестий так много!....

Ся дорога є найлегша,
Гладка — рівна, де лиш гляну —
Тому вірний єї буду,
Іти нею не устану!!....

Сей дурний! — так кождий скаже (?)
Що то вибрав сю дорогу —
Що є вкрита гострим тернєм
І калїчить тяжко ногу!!....

— — — — — — — — — —

Бо чиж мудрим може бути,
Той що майже добровільно —
Йде шляхом тим так кровавим,
А гладким йому йти вільно?....

Щож бо з сього, що дійде він
Аж до Твойого серденька —
Приголубиш його справді,
Так до біса — Ти бідненька!...

Ти не зможеш йому дати,
Анї щастя, нї спокою —
Бо сама його не маєш,
Та і смерть все над Тобою!...

— — — — — — — — — —

Стораз легше Тебе зрадить,
Яв вірненьким Тобі бути —
Так чомуж не йти за легшим,
Щоб про горе і не чути!....

— — — — — — — — — —

Тернопіль, 20. 10. 1905.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 082576528